

Jordforurening

Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2014

Januar 2014

Forord

I Region Syddanmark arbejder vi målrettet på at beskytte grundvandet, menneskers sundhed og miljøet mod skadelig påvirkning fra jordforurening.

Vi har besluttet, at indsatsen overfor grundvand, der indvindes til drikkevand og er værdifuldt, skal have højeste prioritet. Derfor har regionsrådet i foråret 2013 vedtaget en 4-årig *strategi for grundvandsindsatsen*. Formålet med strategien er at yde en målrettet indsats for at opnå en bedre sikring af den samlede grundvandsressource i Syddanmark - så vi fortsat trygt kan have adgang til rigeligt og uforurenede drikkevand. Denne arbejdsplan med forslag til forureningsundersøgelser og oprensninger i 2014 er en del af udmøntningen af grundvandsstrategien.

Et rent nærmiljø for både børn og voksne er fortsat en del af vores prioritering. Vi har derfor også fortsat fokus på jordforureninger, der giver anledning til alvorlige indeklimaproblemer i boliger eller udgør en meget alvorlig risiko ved kontakt med jorden.

Du kan i det følgende læse et forslag til, hvilke nye forureningsundersøgelser og oprensninger, regionen vil starte i 2014. Forslaget er i offentlig høring frem til 7. februar 2014, og de kommentarer vi modtager, vil indgå i vores arbejde med at færdiggøre den endelige plan for indsatsen i 2014.

Ud over forslaget til nye forureningsundersøgelser og oprensninger, er der en kort beskrivelse af andre dele af regionens indsats i 2014, der er besluttet tidligere, eksempelvis de fortsatte undersøgelser omkring Grindsted by og indsatsen i Kærgård Plantage.

God læselyst

Carl Holst
Regionsrådsformand

Forsidefoto:

I 2013 startede regionen forberedelse af det kommende arbejde med forureningspåvirkning af overfladevand og natur. Lilleskovvej Losseplads er blevet benyttet i et udviklingsprojekt, hvor regionen har undersøgt lossepladsers mulige forureningspåvirkning af overfladevand. På Lilleskovvej Losseplads er det risikoen for forureningspåvirkning af Brændholtafløbet, der er blevet undersøgt.

Høring af forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger

Hvad er i høring?

Når Region Syddanmark undersøger et areal, hvor der er mistanke om en jordforurening, sker det i to omgange: Vi starter med en indledende forureningsundersøgelse, der skal fastlægge, om arealet er forurenet eller ej. Hvis der bliver fundet en forurening, der kan udgøre en risiko, er næste skridt en mere omfattende forureningsundersøgelse, kaldet videregående undersøgelse, der skal fastlægge omfanget af jordforureningen og behovet for en oprensning.

Det er de nye videregående forureningsundersøgelser og oprensninger i 2014, der er i offentlig høring nu.

Prioritering

De videregående forureningsundersøgelser og oprensninger er dyre, og vi er derfor nødt til at prioritere, hvor vi gennemfører dem først. På side 5 kan du læse om vores principper for prioritering af undersøgelserne. Vi kan være nødt til at ændre prioriteringen, hvis vi får ny viden om alvorlige forureninger, som nødvendiggør en akut indsats. Derfor er det vigtigt at være opmærksom på, at planen hverken medfører pligter eller rettigheder for grundejerne.

Du kan se forslaget til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i tabellerne på side 4.

Høringsperiode

Forslaget fremlægges hermed i offentlig høring frem til d. 7. februar 2014.

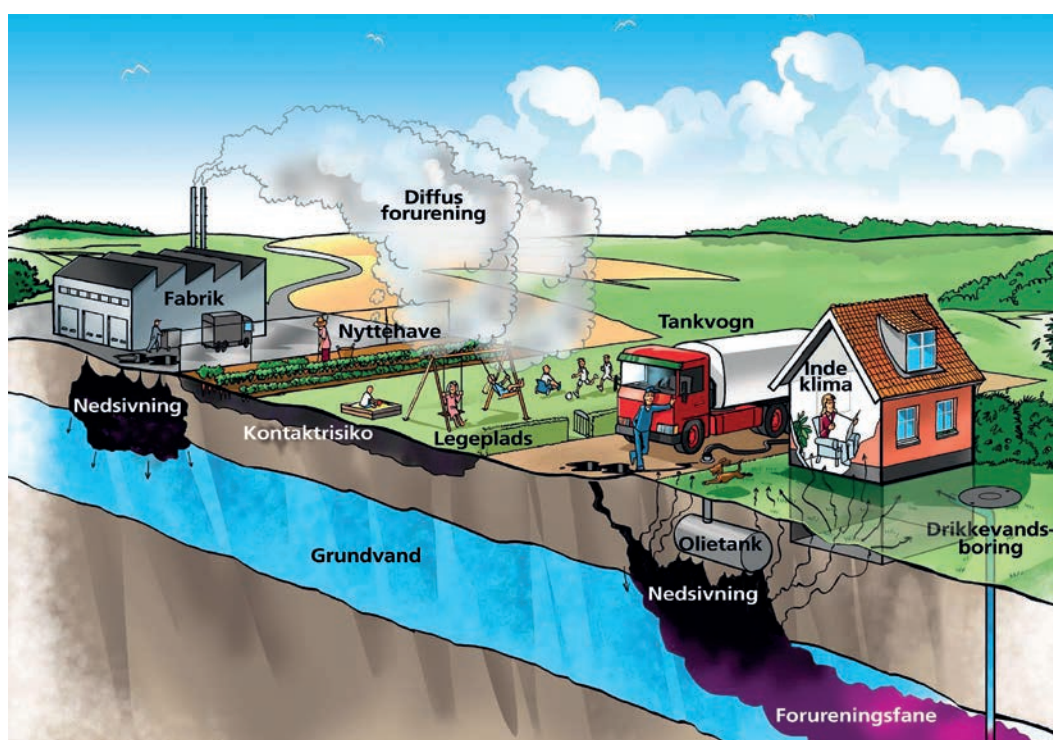
Når høringsperioden er slut, tager regionsrådet stilling til høringssvarene og beslutter en endelig plan for, hvor der skal startes nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2014.

Økonomi

De nye forureningsundersøgelser og oprensninger sættes i gang for ca. 4 mio. kr.

Andre aktiviteter

Forslaget til nye forureningsundersøgelser og oprensninger er kun en mindre del af det, vi i 2014 gør for at sikre vores drikkevand og vores sundhed over for skadelig jordforurening. Størstedelen af vores aktiviteter er fastlagt i strategien "Jordforurening - Region Syddanmarks strategi for indsatsen over for jordforurening". Strategien er vedtaget af regionsrådet i 2008 og revideret i 2012. Vi har også aktiviteter, der er lovbundne, og som regionen derfor ikke selv kan prioritere. Du kan læse mere om vores fastlagte aktiviteter på de følgende sider og på www.regionsyddanmark.dk/miljoe-raastoffer, hvor du også kan finde oplysninger om vores strategier og arbejdsplaner for tidligere år. Ud over de aktiviteter, der er beskrevet her, udfører vi et stort antal myndighedsopgaver inden for jordforurening.

Jordforurening kan spredes til mennesker via jorden, luften og drikkevandet.

Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2014

Nye forureningsundersøgelser 2014

Lokalitetsnr.	Branche	Adresse	Indsats		
			Grundvand	Indeklima	Kontakt
603-00044	Autoværksted m.m.	Tornvadshavevej 114, Børkop	X		
603-00072	Oplag af olie	Vellingvej 10, Børkop	X		
603-00043	Benzinsalg m.m.	Tiufkærvej 135, Fredericia	X		
483-70104	Maskinstation	Gulleshøj 11, Søndersø	X		
483-70110	Fremstilling af elektriske måleinstrumenter	Industrivej 8, Søndersø	X		
483-70125	Vognmand	Rostrupvej 94, Søndersø	X		
483-70132	Autoværksted	Stensbyvej 30, Søndersø	X		
479-00113	Maskinstation	Strammelse Gade 4, Svendborg	X		
479-04041	Servicestation	Sundbrovej 10, 12, Svendborg	X		X
479-70026	Autoværksted	Bjernermarksvej 59, Svendborg	X		
461-05015	Servicestation	Brogårdsvej 35, Odense	X		
461-90027	Servicestation	Mågebakken 2, Odense	X		
523-40048	Servicestation	Piledamsvej 3, Nordborg	X		
423-04009	Servicestation	Ømosevej 4, Bogense	X	X	
553-78002	Renseri	Dejrupvej 16, 18, Outrup		X	
575-78009	Renseri	Søndergade 1, 4, 8, Vejen		X	
523-30002	Renseri	Klynstoft 10, 12, Nordborg		X	

Nye oprensninger 2014

Lokalitetsnr.	Branche	Adresse	Indsats		
			Grundvand	Indeklima	Kontakt
540-81083	Renseri	Møllegade 69 A, B, Sønderborg		X	
491-70133	Autoværksted	Kelstrupvej 26, Vissenbjerg			X
575-03002	Autolakering	Vestre Stationsvej 49, Gesten			X
509-50080	Møbelsnedkeri	Museumsgade 7, Christiansfeld			X

Hvordan er de nye forureningsundersøgelser og oprensninger udvalgt?

Principper for prioritering

Principperne for regionens indsats over for jordforurening er beskrevet i regionens overordnede strategi. Heri er der fastlagt følgende prioritering af indsatsen overfor de risici, der opstår på baggrund af jordforurening:

1. Prioritet: Grundvandsrisiko
2. Prioritet: Indeklimarisiko
3. Prioritet: Kontaktrisiko

Den høje prioritering af indsatsen overfor grundvandsstruende forureninger er nærmere beskrevet i regionens nyligt vedtagne "Grundvandsstrategi 2016". Grundvandsstrategien blev vedtaget af regionsrådet i maj 2013. Publikationen kan du finde på vores hjemmeside.

Grundvandsstrategi

Store dele af regionens arealer er udpeget som værdifulde grundvandsområder, der er vigtige for drikkevandsforsyningen nu og fremover. Grundvandsområderne er prioriteret i en rækkefølge, som er bestemt af fremdriften i Naturstyrelsens grundvandskortlægning og kommunernes udarbejdelse af indsatsplaner. Den prioriterede rækkefølge af områderne er illustreret på figuren på side 7.

Det konkrete mål med Grundvandsstrategi 2016 er, at "Grundvandet i de 11 højest prioriterede områder er beskyttet ved udgangen af 2016".

Det betyder, at vi ud fra en årsopdelt plan arbejder efter at afslutte den systematiske grundvandsindsats i de 11 højest prioriterede områder inden udgangen af 2016. I 2013 påbegyndte vi denne indsats i de 3 højest prioriterede områder. I 2014 fortsætter vi arbejdet i de 3 områder og påbegynder arbejdet i de næste 3 områder.

Svendborg-området udgør en særlig udfordring og følger derfor en anden takt end fastlagt i regionens strategirevision fra 2012. Svendborg-området er speciel, idet der findes et meget stort antal forurenede og muligt forurenede lokaliteter indenfor grundvandsindsatsområdet, som omfatter en stor del af Svendborg by. Det store antal lokaliteter og usikkerhed omkring de geologiske forhold giver en særlig udfordring. Derfor er der valgt en særlig strategi, hvor de geologiske forhold undersøges nærmere, før det vurderes, hvilken risiko de enkelte lokaliteter udgør, og hvilke lokaliteter der skal undersøges. Fremgangsmåden forventes at reducere antallet af nødvendige grundvandsrettede undersøgelser, og skabe et bedre og mere omkostningseffektivt grundlag for risikovurdering af de mange lokaliteter. Det har den konsekvens, at den videregående indsats i Svendborg-området først indledes i 2016.

Opgravning af kraftig jordforurening med klorerede opløsningsmidler i Faaborg-Midtfyn Kommune. Forureningen stammer fra et tidligere renseri på ejendommen. Der blev gravet til 12,5 meter under jordoverfladen. Oprensningen skal sikre betydningsfuldt drikkevand.

Indeklima-og kontaktrisiko

Den tre-delte prioritering af forureningsrisici betyder, at vi også sætter nye forureningsundersøgelser og oprensninger i gang, når vi får kendskab til jordforureninger, der giver anledning til alvorlige indeklimaproblemer i boliger. I særlige tilfælde gennemfører vi også en indsats over for jordforureninger, der udgør en meget alvorlig risiko ved kontakt med jorden. De øvrige sager har vi måttet nedprioritere.

Nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2014

Grundvandsindsats

Den beskrevne prioritering samt grundvandsstrategien er bestemmende for, hvordan vi udvælger de konkrete steder, hvor der skal sættes nye forureningsundersøgelser og oprensninger i gang i 2014.

Det betyder, at vi i 2014 vil fortsætte indsatsen i de 6 højest prioriterede grundvandsområder, der ligger ved Børkop, Kongsted, Middelfart, Follerup, Tåsinge og Sønderød.

Indsats overfor indeklima-og kontaktrisiko

Udover indsatsen på grundvandstruende forureninger vil regionen i 2014 endvidere udføre videregående undersøgelser steder, hvor der er alvorlig risiko for uacceptabel påvirkning af indeklimaet i boliger samt alvorlig risiko for kontakt med forurenede jord.

Den konkrete indsats i 2014

Ud fra den nuværende status på fremdriften i de prioriterede grundvandsindsatsområder samt aktuel viden om akutte grundvands-, indeklima- og kontaktsager, foreslår vi derfor, at regionen i 2014 starter:

Grundvand:

- 10 nye videregående undersøgelser af grundvandstruende forureninger i de prioriterede grundvandsindsatsområder Børkop, Follerup, Tåsinge og Sønderød. Heraf udgør 1 lokalitet også en mindre risiko for kontakt med forurenede jord.
- 4 nye videregående undersøgelser af akut prioriterede grundvandstruende forureninger. Heraf udgør 1 lokalitet også en risiko for uacceptabel påvirkning af indeklimaet i en bolig.

Ved årsskiftet afsluttes de sidste indledende undersøgelser udført i områderne Børkop, Follerup, Kongsted og Sønderød. Såfremt der viser sig behov for en videregående undersøgelse startes disse også i 2014.

Derudover starter vi oprensning i 2014 i de 3 højest prioriterede grundvandsindsatsområder Børkop, Kongsted og Middelfart på de grunde, hvor de igangværende videregående undersøgelser viser, det er nødvendigt.

Indeklima:

- 3 nye undersøgelser af akut prioriterede forureninger, hvor et højt indhold af flygtige stoffer i jorden truer indeklimaet i boliger.
- 1 ny oprensning af akut prioriteret forurening, hvor et højt indhold af flygtige stoffer i jorden truer indeklimaet i boligen.

Kontakt:

- 3 nye oprensninger af akut prioriteret forurening, hvor kraftig jordforurening truer anvendelsen af boligens have.

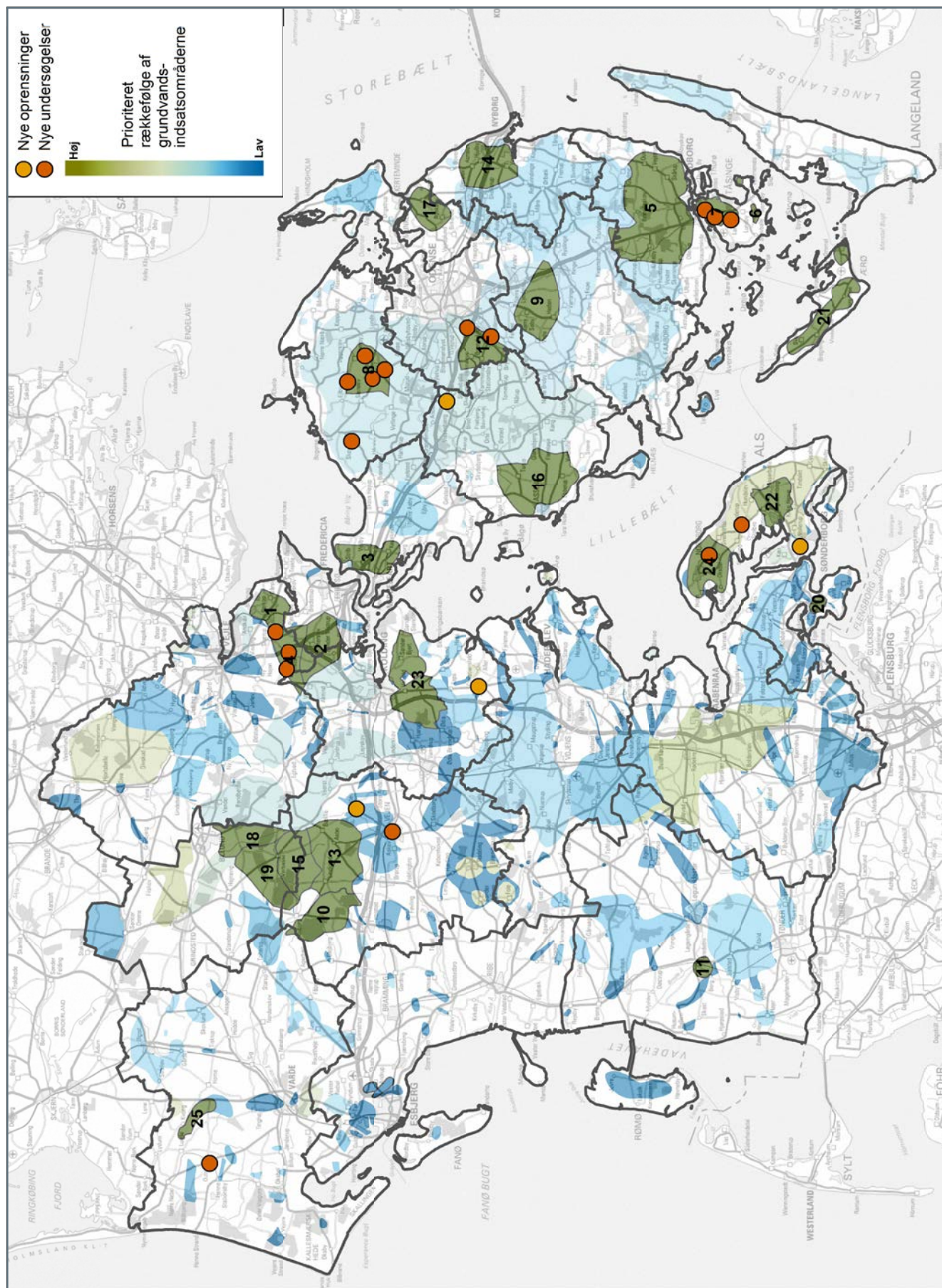
I tabellerne på side 4 kan du se en oversigt over de foreslåede nye forureningsundersøgelser og oprensninger, og du kan se, hvorfor vi prioriterer at gøre en indsats.

På kortet side 7 kan du se den geografiske fordeling af lokaliteterne med nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2014 i forhold til den prioriterede rækkefølge af grundvandsindsatsområderne.

Hvis vi får mulighed for at sætte flere forureningsundersøgelser eller oprensninger i gang, gør vi det i de områder, hvor der er værdifuldt grundvand af betydning for drikkevandsforsyningen nu og fremover samt steder, hvor en forurening udgør en alvorlig sundhedsrisiko.

Derudover - såfremt regionen får ny viden om alvorlige forureninger, der nødvendiggør en indsats her og nu, kan det være nødvendigt straks at prioritere disse.

Forureningsundersøgelser i 2014

Fastlagte aktiviteter

I 2014 viderefører eller afslutter vi 21 forureningsundersøgelser (2,6 mio. kr.), 18 oprensninger (15,5 mio. kr.) og flere udviklingsopgaver, som blev sat i gang i 2013 eller tidligere. Hertil kommer afslutningen af en række indledende forureningsundersøgelser, der blev startet i 2013 samt igangsætning af nye indledende undersøgelser, varetagelse af myndighedsopgaver som f.eks. frivillige undersøgelser og oprensninger, rådgivning af grundejere, kortlægning af muligt forurenede arealer, overvågning af grundvandsforurening, drift af oprensningsanlæg, m.m. En stor del af aktiviteterne i 2014 er således fastlagt på forhånd.

Kortlægning af forurenede arealer

Antallet af forurenede og muligt forurenede arealer i regionen er stort. I dag har vi kendskab til ca. 8.100 forurenede og muligt forurenede arealer. Vi er i gang med at behandle og vurdere historisk materiale, som er indsamlet tidligere samtidig med, at vi indsamler materiale om mulige forureninger i nye områder. Fremadrettet forventer vi at finde og vurdere yderligere 6.000 muligt forurenede arealer.

Lovbundne indledende forureningsundersøgelser

Når der er mistanke om en forurening på en boliggrund, har grundejeren mulighed for at bede regionen om at gennemføre en indledende forureningsundersøgelse, så det bliver afklaret, om der er en forurening eller ej. Regionen har pligt til at gennemføre forureningsundersøgelsen inden for et år.

Vi regner med, at omkring 130 grundejere vil bruge denne mulighed i løbet af 2014.

Kærgård Plantage

Region Syddanmark og Miljøministeriet har siden 2007 arbejdet med oprensning af den kraftige forurening i Kærgård Plantage. Arbejdet har betydet, at der i dag er foretaget en total oprensning af grube 1 og 2 ned til en halv meter under grundvandsspejlet. Herudover er der gennemført et teknologiudviklingsprojekt, som klart peger på de metoder, som er mest velegnede til en oprensning af forureningen under grundvandsspejlet.

Regionen arbejder på at gennemføre en afgravning af grube 3 og 4 ned til en halv meter under grundvandsspejlet. Afgravningen af grube 3 og 4 har til formål at fjerne ca. 30.000 kg klorerede opløsningsmidler, ca. 51.000 kg kulbrinter samt en række andre stoffer som blandt andet kviksølv og cyanid. Ved denne indsats vil den væsentligste forurening over grundvandsspejlet i hele området blive fjernet. Det vurderes ikke miljømæssigt relevant at grave

forurening væk fra grube 5 og 6. Afgravningen af grube 3 og 4 forventes at starte i efteråret 2014, og arbejdet vil fortsætte ind i 2015.

Overfladevand og natur

Med virkning fra januar 2014 er formålet og indsatsområderne i jordforureningsloven blevet tilpasset vandrammedirektivet samt habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne. Det betyder, at regionerne som noget nyt også skal prioritere en indsats overfor jordforurening, der kan udgøre en risiko for overfladevand og natur. Særligt vil vandløb, søer og hav være i fokus.

Lovændringen bevirker, at regionerne skal foretage kildeopsporing og risikovurdering af de jordforureninger, som er kortlagt i dag, og som vil blive kortlagt de kommende år. Det skal bemærkes, at det ikke er hensigten, at regionerne skal fremskynde den hidtidige kortlægning på grund af indsatsen overfor overfladevand. På baggrund af risikovurderingen skal regionerne udpege de forurenede grunde, som potentielt udgør en risiko for overfladevand og natur. Desuden skal regionen sætte ind over for de forureninger, der akut udgør en risiko for overfladevand samt efterfølgende udføre en prioriteret oprensningsindsats.

Der er fastlagt en tidsramme for opgaven. Kildeopsporing og risikovurdering skal foregå i perioden 2014-2018. De akutte foranstaltninger skal foregå i perioden 2014-2020. I 2018 skal regionerne aflevere en liste med de forurenede grunde, der vurderes at udgøre en potentiel risiko sammen med estimat for de skønnede omkostninger til den prioriterede oprensningsindsats. Oplysningerne skal indgå i de kommende vandplaners basisanalyse. Den egentlige oprensningsindsats over for de jordforureninger, der påvirker overfladevand og natur, forudsættes at skulle ske i perioden 2021-2027 og årene derefter.

I henhold til aftale mellem Danske Regioner og Miljøministeriet skal indsatsen frem til 2020 ske inden for regionernes nuværende økonomiske ramme. De forventede udgifter til den prioriterede oprensningsindsats i 2021-2027 vil som nævnt blive belyst i forbindelse med kildeopsporingen og risikovurderingen. Finansieringen af den prioriterede oprensningsindsats vil blive forhandlet i 2019.

Forberedelserne af den nye opgave er startet i 2013. Miljøstyrelsen har i tæt dialog med regionerne udviklet et nyt IT-screeningsværktøj, og en vejledning vil være klar medio 2014. Begge dele skal være med til at målrette og præcisere opgaven. Region Syddanmark vil i 2014 fortsat deltage i udviklingsarbejder, der skal udvikle nye metoder

Grindsted Å.

og fremgangsmåder for at understøtte en effektiv opgaveløsning. I budgettet for 2014 er der afsat 0,8 mio. kr. til kildeopsporing, risikovurdering og udviklingsarbejde i forhold til overfladevand og natur.

Grindsted By

Grindstedværkets produktion har givet anledning til fire større forureninger i og omkring Grindsted By. Det drejer sig om selve fabriksgrunden, banegravsdepotet, afløbsgrøften og Grindsted Kommunes gamle losseplads. Regionsrådet besluttede i september 2011 handleplan 2 for indsatsen over for disse fire jordforureninger.

Handleplanen kan læses på regionens hjemmeside www.regionsyddanmark.dk/miljoe-raastoffer. På baggrund af resultaterne fra de gennemførte undersøgelser nord for åen og ved den gamle losseplads syd for byen udføres en revision af grundvandsmodellen for Grindsted, som afsluttes i 2014. Formålet er at få opdateret og forbedret billedet af spredningen fra de mange kilder.

Desuden vil der fortsat blive arbejdet med et langsigtet projekt, der har til formål at undersøge og udvikle nye rensnings- og/eller fixeringsteknikker, der på længere sigt kan anvendes i banegravsdepotet.

Miljøvurdering

Det er vurderet, at nærværende forslag ikke er omfattet af Lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer, idet forslaget til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2014 ikke fastlægger rammer for fremtidige anlæg eller arealanvendelser.

Region Syddanmark
Miljø og Råstoffer
Damhaven 12 . 7100 Vejle
Tlf. 7663 1000

www.regionsyddanmark.dk/miljo-raastoffer

12897 - Grafisk Service - Region Syddanmark - 11.2013